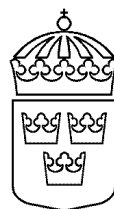

Riksdagens protokoll 1996/97:71

Fredagen den 28 februari

Protokoll
1996/97:71

Kl. 9.00 – 10.28

1 § Svar på interpellation 1996/97:125 om politikens mål och medel

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Lars Tobisson har frågat mig hur regeringen vill att Sverige skall utvecklas.

Till att börja med noterar jag att en av företrädarna för konservatismen i svensk politik, Lars F. Tobisson, vill tala om framtiden.

Samtidigt märks, i de konkreta moderata förslagen, inte mycket av den modernitet och framtidsanda som Tobisson så gärna vill ge sken av i sin retorik. I motion efter motion framstår det konservativa som ledstjärna för högerblocket.

Samhällsproblemet i den moderata analysen är enkelt: de fattiga är för rika och de rika är för fattiga. Moderaterna är inte emot höga skatter – de är emot jämlikhet och trygghet. Den stora skiljelinjen i svensk politik går vid synen på den offentliga sektorn.

Den konservativa politiken är tydlig: Skär i den offentliga sektorn, minska den gemensamma sjukvården och barnomsorgen, försämra äldreomsorgen, reducera ersättningsnivåer och bidrag. Framtiden söks i historien.

Vi känner alltför väl de delar av historien som moderaterna har ansvarat för; senast mellan 1991 och 1994: 500 människor blev arbetslösa varje dag. Statsskulden ökade varje månad med 15 miljarder kronor. 350 företag gick i konkurs varje vecka.

Fru talman! Jag skall villigt erkänna att den arbetsuppgift som låg framför det svenska folket efter dessa år inte manade till stora framtidsvisioner. Det var inte fråga om att bygga nytt. Det var tvärtom fråga om att kortsiktigt och handfast avvärja ett akut hot mot välfärden, mot äldreomsorgen, barnomsorgen och sjukvården, mot jämlikhet och jämställdhet, mot solidaritet och gemenskap. I grunden var det fråga om att avvärja ett hot mot demokratin själv.

Arbetet har varit framgångsrikt. Statsfinanserna balanseras 1998. Näringslivets vinster är goda. Industriinvesteringarna slår rekord. Börsen är en av världens starkaste.

För småföretagarna är emellertid en svag hemmamarknad fortfarande ett problem. Men förutsättningarna förbättras. Inflationen är obefintlig. Räntorna har halverats. Det förs konstruktiva samtal om lönebildningen. De reala löneökningarna är de högsta sedan 60-talet. Ingenting är viktiga

re för småföretagen än att trygghet och framtidstro åter kan präglade samhället.

Makten är återtagen från kapitalet till folket. Krisen är knäckt. Diskussionen om 2000-talets Sverige kan ersätta den akuta krishantering.

På kort sikt har regeringen en vision som står över alla andra. Den öppna arbetslösheten skall halveras till år 2000.

Verksamheten i kommuner och landsting prioriteras. Den offentliga verksamheten är grunden för jämställdhet, för trygghet och för varje barns rätt att växa upp under goda och jämlika förhållanden. Vården, äldreomsorgen och barnomsorgen är prioriterade när statsbudgeten åter visar balans och överskott.

Sverige skall konkurrera med ökad kompetens, inte med låga löner. 100 000 nya permanenta platser har redan skapats i komvux, 30 000 platser på högskolor och universitet. Nu skall vi också se till att Sverige kan behålla en internationellt slagkraftig högre utbildning och forskning. Det är nästa prioriterade område.

Kommunerna får större inflytande över arbetsmarknadspolitiken. Kunskapen om och möjligheten att utnyttja de lokala förhållandena och behoven skall utvecklas.

Företagandet främjas. Sänkta socialavgifter med särskild inriktning på småföretag, och en lättnad i ägarbeskattningen för små och medelstora företag har genomförts. Nästa steg blir förenklingar i skattereglerna för de minsta företagen.

På längre sikt skall vi möta de stora utmaningarna för nästa århundrade. Sverige skall bli ett ekologiskt mönsterland. Med dagens missbruk av jordens resurser intecknar vi morgondagens välbefinnande och välstånd. Nu måste vi påbörja byggandet av det moderna Sverige.

Den ekologiska omställningen är en högteknologisk utmaning. Det handlar om att utnyttja allt kunnande, all forskning och hela den tekniska utveckling som dagens kunskapssamhälle representerar för att lösa morgondagens problem. Drivkrafter för utveckling och förbättrad teknik skall skapas, liksom nya arbetsuppgifter, nya varor och nya marknader. Den ekologiska omställningen kan bli grunden för nästa stora språng i tillväxten.

Svenska folket har beslutat att kärnkraften skall avvecklas. Samtidigt har samtliga partier i denna riksdag deklarerat att ingen ny kärnkraft skall byggas i vårt land. Därmed fokuserar diskussionen på hur avvecklingen skall ske. Hotet mot elförsörjningen är att vi hamnar i en situation då avvecklingen tvingas fram hastigt och utan kontroll. Genom att nu, i ordnade demokratiska former, skapa ett utrymme och en marknad för bra alternativ kan vi klara omställningen av energisystemet.

Det är en självklarhet och en nödvändighet att avvecklingen inte kan ske till priset av utslagen industri och förlorade arbetstillfällen. Det faller på sin egen orimlighet att svensk arbetarrörelse ens skulle reflektera över att äventyra sysselsättningen och tryggheten. Tvärtom måste både omställningen och avvecklingen bidra till full sysselsättning i framtiden.

Lika viktigt som att förena den tekniska utvecklingen med en god samhällsutveckling är att möta den pågående internationaliseringen. Öppna gränser och ökat utbyte erbjuder stora möjligheter.

Freden och demokratin kring Östersjön skall säkras. Denna region har möjlighet att utvecklas till den ekonomiskt snabbast växande delen av Europa.

Stora framsteg har redan gjorts – i samarbetet för att bekämpa den organiserade brottsligheten, i arbetet för att främja handel och kunskapsutbyte, i den gemensamma kampen mot miljöförstöring och i uppbyggandet av demokratiska strukturer i de nya demokratierna. Det är en historisk uppgift som vi gemensamt kring Östersjön har påbörjat.

Uppgiften är inte löst förrän vi har lyckats få EU att växa till att omfatta även våra grannländer i öst. Därför står EU:s utvidgning i fokus för regeringens ambitioner och visioner i EU-arbetet.

Långt över 10 miljoner människor förlösas i EU:s arbetslöshet. Att nå en halverad arbetslöshet i Sverige är inte nog. Den stora utmaningen att nå ett Europa i full sysselsättning kommer att ligga framför oss långt efter det att vi uppnått våra nationella ambitioner.

Tveksamheten till det europeiska samarbetet kan inte bemötas med fler oförankrade stora politiska beslut. Tvärtom behövs samtal, folkbildning och förståelse för människors vardag. Därför har regeringen och Socialdemokraterna valt att föra en genomgripande diskussion inför riksdagens beslut om ett framtida medlemskap i EMU. Det är avgörande för EU:s framtid att vi fortsätter att söka efter arbetsformer som gör människorna delaktiga i EU:s utveckling.

Vi är EU och EU är vi, men hela världen är vårt ansvar. Sveriges bistånd skall skärpas i sin roll att stötta demokrati och utveckling.

Medlemskapet i FN:s säkerhetsråd öppnar stora nya möjligheter för Sveriges internationella engagemang. Vi skall aktivt bidra till att öka FN:s slagkraft och utveckla FN:s arbetsmetoder. Med fler kriser och krigshärdar än någonsin i världen är det ett fatalt misstag att tro att FN har spelat ut sin roll. Tvärtom har FN en viktigare roll än någonsin att utföra. Där skall Sverige vara med.

Fru talman! Vi nalkas slutet på 1900-talet. Ett nytt århundrade står för dörren. Den nya möjligheterna finner man inte med blicken fästad i historien.

De hårda åren har vi bakom oss. Sverige och svenskarna kan räta på ryggen och med stolthet hävda att vi på nytt kan forma framtiden. Vårt land står än en gång på stabil grund.

Å regeringens vägnar vill jag bjuda in alla och envar i samtalet om 2000-talets Sverige. Detta Sverige skall genomsyras av arbete och rättvisa, av medmännisklighet och solidaritet, av utveckling och samarbete.

Anf. 2 LARS TOBISSON (m):

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret. Av tidsskäl får jag avstå från att korrigera den felaktiga historieskrivningen, och koncentrera mig på nuet och framtiden.

Krisen är knäckt, sade statsministern. Den beskrivningen är det nog få som känner igen – i alla fall inte de många hundratusen människor som inte har ett jobb att gå till. De är smärtsamt medvetna om att man inte kan betala bostad och mat med Göran Perssons prat.

Prot. 1996/97:71
28 februari

*Svar på
interpellationer*

Nu följer ett citat:

”Det svenska samhällsklimatet kännetecknas av en tilltagande misstro mot det politiska systemet och det politiska beslutsfattandets rationalitet och ärliga uppsåt.”

Så inleddes den interpellation jag lämnade in för snart en månad sedan. Inte ens statsministern torde kunna bestrida att misstron sedan dess har spritt sig. Kritiken kommer inte bara från företrädare för näringslivet utan också från löntagarnas organisationer och, av opinionsmätningar att döma, från stora grupper som tidigare stött Socialdemokraterna. Det sprider sig en vrede och en osäkerhet i det svenska samhället. Det är en vrede över en regeringspolitik som människor inte längre känner igen sig i och som grundas på en syn på samhället som det stora flertalet i vårt land inte delar.

Nu kan Göran Persson genmäla att det de senaste veckorna har fattats beslut i viktiga frågor, t.ex. om kärnkraften och om trafikförsörjningen i Stockholmsområdet, det s.k. Dennispaketet. Men besluten förstärker tvivlen på den rationalitet i de politiska besluten som jag efterlyste i interpellationen. Möjligen är det inte lika uppenbart som tidigare att regeringen styrs enbart av taktiska överväganden. Det börjar alltmer framstå som om Göran Persson och hans ministrar faktiskt tror att en förtida avveckling av säker, billig och miljövänlig elkraft är bra för sysselsättning och välfärd.

Det vi nu iakttar kan mycket väl vara ett historiskt skifte i svensk politik. Jag tänker då inte på opinionssiffror eller olika politikers popularitet. Skiftet är politiskt och idémässigt. Vad vi ser är hur Socialdemokraterna lämnar den gemensamma grund som under lång tid förenat majoriteten av vårt folk. Göran Persson håller på att driva sitt parti bort från rationalitet, utvecklingsoptimism och tillväxtpolitik till känslotänkande, nostalgi och nolltillväxt.

Det socialdemokratiska partiet har alltid rymt två strömningar. Å ena sidan har politiken sedan partiets start haft ett utopiskt drag format av socialistiska idéer. Vi har sett det i familjepolitiken, i förslaget om löntagarfonder och för bara några månader sedan har vi sett det i ett närmast maoistiskt förslag att flytta museer tvärs över landet.

Å andra sidan har det också funnits ett rationellt drag. Att välfärd och fördelning förutsätter en fungerande och växande produktion har alltid stått klart, åtminstone för stora och ledande delar av partiet. Man har insett att om näringslivet inte kan växa finns det inte något att bygga skolor och sjukhus för.

Beslutet om en förtida avveckling av kärnkraften är kulmen på en utveckling där denna senare del av den socialdemokratiska idétraditionen får vika och där det blir allt tydligare att man lämnar vad som kan kallas den rationella och utvecklingsoptimistiska färan i svensk politik.

Jag har många gånger bett Göran Persson att redogöra för hur det går till när förstöring av produktiva resurser ger positiva resultat för ett land. Jag har bett honom ge ett enda exempel på att detta ekonomiska trolleri har fungerat, men jag har ännu inte fått något svar. Hur kan kapitalförstöring leda till välstånd? Göran Persson måste förklara denna Vingåkersskolans huvudtanke. Om statsministern vill bygga ett nytt och annorlunda samhälle är det hans ansvar inför riksdag och medborgare att redovisa grunderna för detta. Hur ser det nya samhälle ut som Statsrådsberedning-

en nu sitter och filar på? Det är inte bara jag som är nyfiken. Medborgarna är mycket intresserade, eftersom det är de som skall leva i Göran Perssons experimentverkstad.

Prot. 1996/97:71
28 februari

*svar på
interpellationer*

Anf. 3 ISA HALVARSSON (fp):

Fru talman! Vid sekelskiftet arbetade liberaler och socialdemokrater tillsammans för att avskaffa den graderade rösträtten. Numera kräver socialdemokrater munkavle på direktörer med hänvisning till att de har miljonärslöner. I Socialdemokraternas Sverige uppmanas företagsledare till tystnad, annars väntar utskällning och brännmärkning. Ni förråar samhällsklimatet.

I Folkpartiets Sverige råder tolerans. Man har aldrig någonsin så rätt att man har rätt att tysta andra. Vi har en vision av ett morgondagens samhälle som formas av människors drömmar och förhoppningar mer än av politiska planritningar. Göran Persson däremot anställer en känd planhushållare som medarbetare.

I statsministerns svar saknar jag en tro på ett Sverige med många fler entreprenörer, ett Sverige där affärsmissa, ideella, sociala och kulturella initiativ sprudlar. I ett sådant samhälle kommer alla att behövas. Den i dag så vanliga tanken att ransonera arbetsuppgifter kommer att framstå som ytterst omodern.

I Folkpartiets Sverige finns det, just för att alla skaparkrafter tas till vara, större möjligheter att ge medmänniskor på livets skuggsida ett värdigt liv. För oss är välfärdspolitik ett instrument i anständighetens och den mänskliga tillväxtens tjänst.

Statsministern säger i sitt svar att den konservativa politiken är tydlig: Skär i den offentliga sektorn, minska den gemensamma sjukvården och barnomsorgen, försämra äldreomsorgen, reducera ersättningsnivåer och bidrag.

Med det yttrandet klassar statsministern sin egen politik som konservativ, eftersom det är just precis det som ni har gjort. Ni har sänkt barnbidragen, tagit bort flerbarnstillägget, sänkt arbetslöshetsförsäkringen, sänkt sjukförsäkringen, sänkt föräldrapenningen och sänkt änkepensionerna. Resultatet av två och ett halvt år av socialdemokratiskt regerande är att misstron mot välfärdssamhället växer och att fler människor känner oro inför att bli gamla och sjuka. Alltfler tvivlar på att man skall få en anständig pension. Vid det senaste årsskiftet väntade omkring 70 000 personer på att bli behandlade för de sjukdomar som ingick i 1996 års vårdgaranti.

Socialdemokraterna sitter sedan valet vid regeringsmakten i landet och i 25 av de 26 landstingen. Den vårdgaranti som infördes 1992 efter en folktopmotion har satts ur spel. De köer som var regel under Socialdemokraternas tidigare regeringsinnehav och som nästan försvann under den borgerliga regeringen är nu lika långa som före vårdgarantins införande.

Många märker krisen in på bara skinnet. Det är svårt att få pengarna att räcka till. Barnen får inte det stöd i skolan som de skulle behöva och gamla får ligga länge och vänta på hemtjänsten. Sådan är verkligheten. Den ljusning vi utlovats så länge dröjer.

Vi har massarbetslöshet i Sverige. Det är 30 000 fler arbetslösa nu än det var vintern 1993 då den ekonomiska bakgrunden var betydligt besvär-

ligare än den är nu. Hundratals människor varslas nu varje dag. Sverige är ett krisland. Arbetarregeringen har blivit en arbetslöshetsregering. Det allvarligaste av allt är att genom att över 700 000 människor är arbetslösa dräneras den offentliga sektorn på de resurser som skulle behövas för att säkerställa en bra vård och trygga socialförsäkringar.

Anf. 4 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Jag skall ställa en rak fråga till Isa Halvarsson. Jag håller med om mycket av den beskrivning som hon gav av tillståndet i den offentliga sektorn. Vi har för litet resurser i äldreomsorgen. Vi har för litet resurser i skolan, och vi har för litet resurser i vården. Regeringen tänker lägga fram förslag om att öka dem nästa år. Isa Halvarsson sitter just nu intill Lars Tobisson som tänker lägga fram motsatt förslag. Isa Halvarsson brukar stödja Lars Tobisson och Moderaterna i deras politik. Efter denna principiella deklaration som valberedningens ordförande har framfört skulle det vara intressant att höra var Folkpartiet står. Är det för talarstolarna ni gör deklarationerna, eller är det så att ni också i praktisk politik kommer att orka leva upp till det ni säger? Det avgörs ju nästa år. Med tanke på den aggressivitet som Isa Halvarssons anförande faktiskt innehöll vore det klädsamt om hon svarade på den frågan.

Lars Tobisson vill inte prata om historien. Det kan jag förstå. Jag skulle också dra ett streck över den om jag hade det resultat som Lars Tobisson och Moderaterna presterat. Det är ett historiskt misslyckande. När vi började efter att Tobisson hade lämnat kanslihuset hade vi ett underskott på 240 miljarder kronor. Vi har fått spara på nästan allt. Vi har fått höja skatter. Men nu är det ordning i de offentliga finanserna. Nu börjar vi få ett utrymme av det slag jag nyss beskrev. Då är det givet för oss socialdemokrater att vi skall använda de starka offentliga finanserna för att trygga välfärden.

Tobisson vill ju skära i kommunernas utgifter nästa år. Tobisson vill dra ned med 10 miljarder. Det ser man om tittar på Moderaternas motionsförslag. Beskriv vad det betyder för vanligt folks vardag, Lars Tobisson, och vad det betyder för alla dem som arbetar i den offentliga sektorn!

När Lars Tobisson skall prata om framtiden är det två stora projekt han lyfter fram. Det är kärnkraften och Dennispaketet. Det är de moderata framtidsfrågorna. Har inte Tobisson hört på radiosändningarna på morgonen? ABB:s miljöchef har deklarerat att kärnkraften är på väg ut. Det är inte någon framtidsteknologi.

Den typen av skiften har vi sett förr i historien, då nytt har trängt undan gammalt, då det gamla visserligen kanske hade kunnat gå i några år till men faktiskt fick lämna plats för något som var bättre.

Kärnkraften går det säkert att pressa fram några år till i tiden. Den kan säkert gå ett tag till. Men varför ta den risken, Lars Tobisson, att försätta sig i ett läge där man har en energiproduktionsteknik som experterna bedömer vara på väg ut och där man blir beroende av att snabbt avveckla den?

Vi vill börja att låta det nya växa fram. Vi tror på människans förmåga, vi tror på tekniken och vi tror på att politiken i det här avseendet kan ha en avgörande funktion som en signal.

Men just i rädslan för det nya finns ju det sant konservativa, och där hör Tobisson och Moderaterna hemma.

Det är likadant med Dennispaketet. Vem tror att Dennispaketet är framtidens trafiklösning för en storstad – mer av det som redan är dåligt? Det är dessutom byggt på biltullar som skulle fungera som en stark beskattning av de fattigaste i förorterna men låta andra som bor i innerstaden komma undan, särskilt dem som har företag som betalar för sig.

Orättvist, fel tänkt och naturligtvis mycket gammalmodigt – sant konservativt! Men det är symtomatiskt, fru talman. Det moderata budskapet är mer Dennispaket, mer kärnkraft och rädsla för det nya.

Anf. 5 LARS TOBISSON (m):

Fru talman! Statsministern börjar med att säga: Lars Tobisson vill inte tala om historien.

Men interpellationssvaret gick ju ut på att vi felaktigt söker vår ledning i historien. Interpellationssvaret andades ju ett historikerförakt som jag fann anmärkningsvärt men som jag inte närmare uppehöll mig vid.

Jag diskuterar gärna moderat politik med statsministern. Men nu gäller interpellationen regeringens kurs och debattiden är begränsad. Försök inte att smita undan från de frågor jag ställer!

Jag tycker att det blir allt tydligare att regeringen saknar svar på de framtidsfrågor vi står inför. Sverige är ett land plågat av strukturella och sociala problem, i en värld stadd i allt snabbare omvandling. Behovet av förnyelse är akut och kravet på en förändring av politiken växer hela tiden.

I den röd-gröna sörja där regeringen tycks vilja att Sverige skall stå och stampa i väntan på de gröna jobben, framträder statsministerns åsikter och avsikter allt skarpare. Av allt att döma har Sverige en regering som på fullt allvar menar att kapitalförstörelse är bra för vårt land.

Under de veckor som gått sedan regeringen bestämde sig för att inleda en förtida avveckling av kärnkraften har vi sett en protestvåg som jag inte sett maken till sedan socialdemokraterna ville socialisera det svenska näringslivet med löntagarfonder. Nu får det vara nog, sade många den gången, och samma sak sägs nu när regeringen Persson bestämt sig för att avindustrialisera Sverige, höja hushållens elkostnader och försämra miljön.

I frågor som ligger utanför detta röd-gröna stagnationsprojekt är tystnaden och bristen på beslutsförmåga påtaglig. Det är av flera skäl allvarligt.

För det första är det ju ett demokratiskt problem att regeringen inte kan eller inte vill redogöra för sin uppfattning i centrala frågor. För det andra skadar det Sverige. Till den röd-gröna rivningen av produktiva resurser läggs en stor oklarhet i exempelvis Europapolitiken.

Statsministern har ju själv sagt att EMU är en större fråga än EU. Det tål att diskuteras. Men det absurda är den slutsats han drar av sin uppfattning. Samtidigt som hans ministrar leker hela havet stormar på tidningarnas debattsidor tiger statsministern om vad han själv anser om denna fråga. Han saknar i dag en uppfattning, åtminstone en redovisad och därmed vägledande uppfattning, i den fråga han själv anser vara sin tids viktigaste.

Prot. 1996/97:71

28 februari

svar på

interpellationer

I tisdags presenterade vi moderater ett sjupunktsprogram för vad regeringen nu måste göra för att under innevarande mandatperiod återställa förtroendet för Sverige som tillväxt- och företagarnation. Vi ser det som ytterst angeläget att den bas för tillväxt som tidigare funnits i svensk politik åter etableras.

Socialdemokraterna kan – det är fullt möjligt – avbryta sin anslutning till den röd-gröna stagnationslinjen. Det är inte för sent ännu. Det borde gå att utan större opinionsmässiga svårigheter ställa upp på de sju punkter vi angett. Med tanke på hur många gånger regeringen tidigare har kunnat svänga och ändra sig kan det inte vara omöjligt för statsministern att lägga om kursen också i kärnkraftsfrågan, att säga att det var ett misstag att ge företagen momsregler som tvingar dem att erlägga skatt innan de får betalt och att säga att det var fel att fördubbla arbetsgivarperioden i sjukförsäkringen.

Göran Persson skulle här och nu kunna säga att han ser ett fullt deltagande i det europeiska valutasamarbetet som en självklarhet för ett land som vill spela en konstruktiv roll i Europasamarbetet. Han skulle därmed bekänna sig till den öppenhet för vår omvärld som alltid gått hand i hand med en tillväxtpositiv och utvecklingsoptimistisk hållning.

Statsministern skulle i dag kunna säga att han vill leda en regering och ett parti som hör hemma i den rationella och framtidsinriktade färan av svensk politik. Regeringen skulle kunna ta avstånd från det röd-gröna projektet att montera ned förutsättningarna för arbete och välfärd i vårt land. Statsministern skulle kunna säga att han vill bygga sin politik på de värderingar som delas av folkets flertal. Gör det, Göran Persson!

Anf. 6 ISA HALVARSSON (fp):

Fru talman! Man kan inte sätta kalkerpapper, Göran Persson, mellan Moderaterna och Folkpartiet. I de sociala välfärdsfrågorna finns det stora skillnader, den saken är klar.

När vi regerade tillsammans fick vi från Folkpartiet igenom många av de sociala frågorna. Det var vårdgarantin, barnomsorgslagen, handikappreformen och pappamånaden. Mycket av det var inte på något vis moderat politik. När det gäller sjukvården har vi nu i våra motioner lagt fram förslag till hur man skall kunna tillföra mer pengar för just vårdgarantin.

Det centrala misstag som regeringen gör är att bortse från att arbetslösheten bara kan sjunka om antalet reguljära jobb inom den privata sektorn ökar. Ni har sedan ni kom till makten fattat en rad beslut som klart har försämrat för företagandet och förutsättningarna för nya jobb.

Och nu har ni till råga på allt lagt er platt för linje 3-partierna i kärnkraftsfrågan och satt ytterligare krokben när det gäller möjligheterna för Sverige att återhämta sig som industrination. Folkpartister och socialdemokrater arbetade ihop i linje 2. Vi arbetade för en avveckling med förnuft. Att stänga två reaktorer i förväg utan att anvisa en väg för ersatt elproduktion innebär på kort sikt kostnader för uppskattningsvis 20 miljarder kronor. Det är en avveckling *utan* förnuft!

En socialdemokrat här i huset sade till mig att det var värt 20 miljarder för att spräcka borgerligheten. Ändamålet helgar medlen. Men nu är det ju inte socialdemokratiska politiker som betalar priset. Priset kommer att betalas av skattebetalare, konsumenter och av dem som mister jobben i svensk industri till följd av beslutet.

Vi som värnar vård och omsorg kan konstatera att bara de direkta kostnaderna för att stänga Barsebäcksverket är lika stora som den förväntade resursbristen i vården vid sekelskiftet.

Prot. 1996/97:71
28 februari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 7 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Det går inte att lägga kalkerpapper mellan Moderaterna och Folkpartiet, säger Isa Halvarsson.

Vi får väl se nästa år, när vi kommer till votering, var Folkpartiet finns någonstans. Det är lätt att stå i en talarstol och låtsas som om Folkpartiet inte bär något ansvar för det ekonomiska moraset, för massarbetslösheten och för skuldsättningen. Ni satt ju där, med Anne Wibble som finansminister. Det misslyckandet är stämplat i pannan på Folkpartiet kanske mer än på något annat parti.

Och så står ni här och låtsas vara ett socialt ansvarstagande parti. Den som inte har ordning på finanserna, fru Halvarsson, kommer aldrig någonsin heller att långsiktigt kunna garantera vård, utbildning och skola.

Lars Tobisson går förbi moderaternas syn på den offentliga sektorn. Här kommer naturligtvis en stor diskussion att rasa. Jag tycker att Tobisson i ärlighetens namn kunde svara på den enkla frågan hur han tror att 10 miljarder kronor mindre till kommuner och landsting skulle förbättra situationen i Sverige. Det är så moderaternas politik ser ut.

Jag skulle kunna gå igenom många andra utgiftsområden med samma typ av förslag. Jag tycker att det är en bra relief till regeringens politik. Det är trots allt moderaterna som är alternativet i svensk politik. Folkpartister och kristdemokrater lär ju få ansluta sig, om de skall vara med i något slags högerblock. Därför ställs frågan, och därför tycker jag att Tobisson har en rimlig anledning att svara.

Sedan handlar det om avindustrialisering och energipolitik. Har det aldrig slagit Lars Tobisson att den som skall göra en långsiktig investering också vill veta vad som händer efter kärnkraften? Tobisson har ju här i kammaren sagt att vi inte skall bygga någon ny kärnkraft. Det innebär att både Tobisson och jag vill ha något annat i stället. Kärnkraften är ju inte evig.

Vi vet att kärnkraften upphör efter ett visst antal år. Vi kan tvista om huruvida det är efter 25, 30 eller 40 år, men en sak är säker: Om vi gör den period efter vilken kärnkraften skall ersättas alldeles för kort, kommer vi att få en abnorm belastning på våra investeringar. Vi kommer enbart av den anledningen att få inflationsimpulser i ekonomin. Vi behöver en lugn avveckling och omställning, som långsiktigt garanterar energitillförseln.

Dessutom är det naturligtvis så, Lars Tobisson, att det i själva omställningen ligger väldigt mycket av tro på industrisamarbetsförmåga. Det är högteknologi vi skall använda oss av. Om vi i dag rakt igenom i det svenska samhället använde bästa kända teknologi, skulle vi ha en avsevärt lägre energiförbrukning. Varför skall vi då inte använda bästa kända teknologi? Varför bita sig fast vid gammal teknologi, Lars Tobisson, som är energislukande och energislösande? Varför vara rädd för det nya? Varför inte tilltro politiken en möjlighet att faktiskt stimulera framväxten av det nya?

En sant konservativ är naturligtvis rädd för det nya och hänger sig kvar litet för länge vid det gamla. Det kan ibland vara riktigt, men när det

gäller att ligga längst framme och tävla på en världsmarknad är det det nya som man skall vända sig till. Jag menar att energipolitiken står i samklang med klassisk socialdemokratisk teknikoptimism och framtidstro.

Anf. 8 LARS TOBISSON (m):

Fru talman! Statsministern har haft otur med författaren av sitt svar. Han sade där att moderaterna vill skära i den offentliga sektorn, och det har han också återkommit till. Men han säger också att moderaterna inte är emot höga skatter. Det är ett konstigt uttalande. Det är faktiskt så att vi vill minska skatterna. Då får människor också möjligheter att själva klara de kostnader som man nu förutsätter skall täckas med bidrag och på annat sätt.

Jag tycker, fru talman, att den här debatten har visat att Sveriges regering håller på att slå in på en ny och extrem ideologisk och politisk väg. Det röd-gröna projekt som statsministern vill göra till sitt står faktiskt i strid med den tradition av tillväxt, teknikutveckling och framtidstro som förenat breda lager av det svenska samhället.

Göran Perssons inlägg här i dag andas den politiska utopismens flåsiga språk. Sverige skall bli ett mönsterland, säger han, och han betecknar den ekologiska omställningen, inledd med kärnkraftens förtida avveckling, som nästa stora språng. Kinaresan har tydligen verkat inspirerande.

Vi tycks ha en regeringschef vars politiska projekt och visioner alltmär avlägsnar sig från den verklighet där svenska företag och individer verkar. Om nu kärnkraftsavvecklingen är så bra, varför säger näringslivet nej därtill? Det är i själva verket så att den avhåller företagen från att investera.

Göran Persson väljer att bryta loss sitt parti från den traditionella grunden för svensk ekonomisk politik, och han väljer faktiskt också att bryta med sitt partis historia. Kanske är det här vi ser historieföraktet. Dagens debatt har stärkt misstanken att Sveriges statsminister vill tillhöra den röd-gröna stagnationssidan i svensk politik, och det är ett val som görs utan vilja till dialog, i direkt konfrontation med näringsliv, fack och folkflertal.

Jag har många gånger noterat att socialdemokratiska politiker har en benägenhet att möta framtiden med lösningar från 50- och 60-talen. Göran Persson går än längre: Han förkastar den grund som 50- och 60-talspolitikerna arbetade från. Han väljer att möta framtiden med svar formade i ovilja mot utvecklingen, rädsla för tekniska framsteg och kritik mot den ekonomiska tillväxten. Det gör mig faktiskt, Göran Persson, mycket orolig för landets framtid.

Anf. 9 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Det hade varit bra om den oron hade kommit till uttryck medan Tobisson hade chans att regera landet, så att man inte hade försatt oss i det läge som vi så småningom hamnade i. Det som kännetecknade den perioden var ansvarslöshet och oförmåga att hantera ekonomin.

När det sedan gäller teknisk förnyelse och utveckling är det faktiskt på det viset att energipolitiken bygger på det nya, en tilltro till att forskarna har förmåga att få fram en ny energiproduktion. Vi tilltror de företag som utvecklar ny teknik förmåga och kapacitet.

Vi vet ju, Lars Tobisson, att det sedan energipolitiken började ta fart i Sverige i mitten av 70-talet och framåt har ägt rum en enorm utveckling i många av de sektorer som man då beskrev på exakt det sätt som Tobisson nu beskriver dagens energipolitik.

Hånet och föraktet mot exempelvis användning av biobränslen i både fjärrvärme och kraftvärme är väl dokumenterat. De som då var rädda för det nya, precis som många nu är, ville bita sig fast vid kolet och oljan. Man visste vad det var fråga om – detta hade man använt i många år. Det nya ville man sätta stopp för. Det är likadant nu. Jag tycker att Tobisson skall lyssna på ABB:s miljöchef, som i dag går igenom det här på ett ganska bra sätt.

När det sedan handlar om skatter, Lars Tobisson, vill jag säga att ni inte är motståndare till skattehöjningar. Det visade ni när ni satt i regeringsställning. Ni höjde skatterna kraftigt för många grupper i samhället och sänkte dem för andra. Det var så det gick till. Det var en utmanande fördelningspolitisk snedvridning. Det är inte att ta ut skatt som ni är rädda för, utan ni är emot ett skatteuttag som utnyttjas i utjämnande syfte i samhället. Det är jämlikheten som ni är motståndare till.

Där kommer striden att stå, fru talman: mellan moderaternas–högerens samhällssyn och socialdemokratis, som bygger på de värderingar som jag här har redovisat.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Svar på interpellation 1996/97:128 om en rörlig arbetsmarknad

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Per Unckel har frågat mig om jag avser att i mina förslag lyfta fram sambanden mellan rörlighet på arbetsmarknaden, tjänstesektorns utveckling och den sociala mobiliteten. Han har också frågat vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att säkerställa den rörlighet som framtidens välbefinnande och personliga utveckling kommer att kräva.

Sunda statsfinanser och en stabil ekonomi är grunden i strategin för en halverad arbetslöshet. En viktig förutsättning för att arbetslösheten skall kunna halveras är att det stora flertalet nya jobb som måste skapas i Sverige under de närmaste åren kommer att växa fram inom näringslivet, i synnerhet i de små och medelstora företagen.

Jag vill framhålla att redan i dag är Sverige ett bra land för företagsamhet. Här finns en flexibel ekonomi, ett konstruktivt samarbetsklimat och en kunnig och välutbildad arbetskraft.

Framtidens arbetsmarknad kommer att se annorlunda ut än dagens. Kunskaps- och kompetenskraven för framtidens yrken kommer att skilja sig från dagens.

Enligt regeringens uppfattning skapas ökad rörlighet och flexibilitet via stärkta individer och trygga stabila system. Regeringens strategi är därför starkt inriktad mot åtgärder av mer offensiv karaktär som både stärker individens kompetens och konkurrenskraft och underlättar ekonomins funktionssätt. Nyckeln till bl.a. ökad rörlighet är mer än något annat utbildning och kompetensutveckling. En välutbildad befolkning är

en förutsättning för en sysselsättningsökning som bygger på att Sverige konkurrerar med kompetens och kvalitet – inte med låga löner och otrygga anställningar.

Regeringens omfattande satsning på utbildning, som kommer att genomföras under fem år, kommer att ge 100 000 reguljära platser per år. I första hand kommer vuxna arbetslösa att få möjlighet att studera upp till treårig gymnasiekompetens. Det motsvarar ca 2,5 % av arbetskraften. Utbildningssatsningen betyder även att högskolan förstärks med 30 000 platser över hela landet, med tyngdpunkt på orter som inte har universitet. Genom utbyggnad av de mindre högskolorna ges ett kraftfullt stöd för regional utveckling. Det ger framtidstro, det stimulerar rörlighet och det skapar nya jobb.

Den höga arbetslösheten har krävt nytänkande även på arbetsrättens område. Lagstiftning och regler måste anpassas till ett arbetsliv som i vissa avseenden drastiskt förändrats. Regeringen har därför gjort flera moderniseringar och förändringar av arbetsrätten. Dessa har förutsättningar att stå sig under lång tid. Regeringens ambition har varit att göra det lättare att anställa, inte att säga upp. Vår förhoppning är att dessa förändringar kommer att leda till en snabbare sysselsättningstillväxt nu när vi är på väg in i en högkonjunktur.

Tjänstesektorn fyller en allt viktigare funktion. Allt fler människor sysselsätts inom denna sektor. Under senare år har behovet av att stimulera privat tillhandahållna tjänster diskuterats livligt. I en situation med ett svårt arbetsmarknadsläge är det viktigt att undersöka alla möjliga åtgärder som kan leda till ökad sysselsättning. Det gäller också service-sektorn.

För att ge bättre underlag för regeringens fortsatta överväganden vad gäller förutsättningarna för tjänstesektorns utveckling har regeringen därför tillsatt en utredning (Dir. 1996:69) kring reglerna för anlitande av tjänster. Utredningen skall bl.a. se över möjligheterna att stimulera utbud och efterfrågan på tjänster riktade till hushållen. Den skall vara klar i mars 1997. Uppföljningen av regeringens arbete för att bekämpa arbetslösheten kommer att börja under våren 1997 och kommer att presenteras i vårpropositionen. Regeringen avser också att återkomma med ytterligare förslag till åtgärder i vårpropositionen.

Avslutningsvis vill jag framhålla att nyckeln till vår framtid ligger i vår förmåga att skapa arbete för dagens och morgondagens generationer. Vi måste samla alla krafter för att gå från dagens massarbetslöshet till ett samhälle där alla har rätt till ett eget arbete, en egen lön och friheten och rätten att välja sitt eget liv. Jag är fullständigt säker på att vi genom regeringens samlade politik i framtiden skall kunna bygga Sveriges välbefinnande på industriell utveckling, rörlighet på arbetsmarknaden, större tjänsteproduktion, ökad ekologisk medvetenhet och rättvis fördelning.

Anf. 11 PER UNCKEL (m):

Fru talman! Jag ber att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret.

Det finns en spänd väntan i nationen på att regeringen någon gång skall ta sig samman för att föreslå någonting som kan leda till att arbetslösheten bryts, att regeringen skall förmå att föreslå någonting som kan göra att vi får flera företag i Sverige och föreslå någonting som får företagen att växa i en sådan utsträckning att arbetslöshetsutvecklingen bryts.

Det kan enligt min mening inte göras på något annat sätt än genom att man sänker kostnaden för att anställa människor så att fler kan anställas, och genom att man moderniserar arbetsmarknaden så att den stämmer med nutidskrav. Ingenting av detta, fru talman, har inträffat.

När jag och några till hade förmånen att diskutera denna fråga här i kammaren i går med Göran Persson innehöll svaret en enda lång beskrivning av hur förträffligt regeringen har skött sig. Samma beskrivning återkommer i debatten med Lars Tobisson här i dag. Allting är uppenbarligen bra, bortsett från haken att en miljon människor i Sverige inte få chansen att göra nytta på arbetsmarknaden.

Margareta Winbergs svar här i dag är en variant av Göran Persson i går och tidigare här på morgonen. Svarets innehåll är känt. Det är tomt, och det är utdömt. Det är utdömt av fackliga organisationer som säger att regeringen inte klarar jobben. Med varierande argument kommer man till en gemensam slutsats: Det här håller inte. Det är utdömt av de företag som måste anställa om det skall bli några fler arbeten. De tror inte att det kommer att fungera och att regeringens politik håller. Det är bara Göran Persson och Margareta Winberg som fortfarande tror det.

Fru talman! Detta påminner om de stolta föräldrar som åsåg sin till lumpen nyinkallade son och stolt konstaterade vid exercisen: Alla går i otakt, utom vår Kalle!

Fru talman! Frågorna kvarstår därför: Vad tänker regeringen faktiskt göra? Vilka är de konkreta förslag som gör att Sverige nu skall kunna påbörja marschen ut ur arbetslösheten i en takt som svarar mot de behov och önskemål som människor har? Vi vet att den reformering av arbetsmarknaden som Margareta Winberg beskrev är en tummetott som inte kommer att hålla för den nya arbetsmarknadens och internationaliserings krav.

Vi vet att den utbildningssatsning som i Margareta Winberg i sitt svar till så stor del uppehöll sig vid inte är någon utbildningssatsning. I dag konstaterar Arbetsmarknadsstyrelsen att det inte blir några fler utbildningsplatser, eftersom det dras ned lika många utbildningsplatser på andra konton. Av det stora blev det alltså ingenting. I går, eller om det möjligen var i förrgår, meddelades att 23 sömmerskor i Borås är uppsagda till följd av att deras företag nu flyttar, med statligt stöd dessutom, till ett annat land.

Fru talman! Problemet är inte att människor förlorar jobb därför att företag omstruktureras. Sådant har hänt i alla sammanhang och i alla tider. Problemet är att det inte kommer någonting nytt i stället. Mina konkreta frågor till Margareta Winberg blir därför desamma som jag har ställt åtskilliga gånger tidigare. Hur skall det nya komma till i Sverige? Därutöver: Alla de nya gröna jobb som regeringen genom arbetsmarknadsministern och Göran Persson aviserar, hur kommer de och var kommer de? Finns de för de 23 sömmerskorna i Borås att söka i dag? Vem skall betala dem?

Fru talman! Olof Eriksson, som är statsministerns rådgivare, har konstaterat att denna stora ekologiska omställning skall kosta 40 miljarder, förmodligen lågt räknat. Vem i hela friden skall betala dessa pengar?

Prot. 1996/97:71

28 februari

svar på

interpellationer

Anf. 12 INGER SEGELSTRÖM (s):

Fru talman! Jag kan inte låta bli att gå in i den här debatten, eftersom jag tycker att Per Unckel inte är litet fräck i sin historieskrivning om hur man skall se jobben ur kvinnornas synpunkt. Han är heller inte konsekvent och tar steget fullt ut med en rörlig arbetsmarknad också för männen. Jag skulle vilja fråga arbetsmarknadsministern om hon inte delar min uppfattning att det var just under Unckels regeringstid under början av 1990-talet som kvinnorna i stor utsträckning fick den ofrivilliga deltiden och löneskillnaderna fortsatte att öka.

Min andra synpunkt gäller återigen Unckels manliga arbetsmarknadsperspektiv. Per Unckel säger i dag att det finns otillräckliga förutsättningar för företagen att växa. Men är det inte så att det behövs många åtgärder? Det behövs att fler kvinnor startar eget och att näringslivet utvecklas och tar emot kvinnorna, men också att männen söker sig till den offentliga sektorn. Framför allt behövs att vi satsar i den offentliga sektorn, där 60 % av Sveriges kvinnor i dag arbetar.

Just satsningen med de tio miljarder kronor som Unckel nämner är oerhört viktig för att vi skall kunna klara löftet till kvinnorna att halvera den öppna arbetslösheten till år 2000. Finns det egentligen några andra lösningar för kvinnorna – om vi också skall tala om dem, Per Unckel – på kort sikt? Vad vi behöver är just att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden, få till stånd arbetsvärdering och få bort den ofrivilliga deltid som Unckels regering medverkade så mycket till.

Arbetstidsförkortning är en annan fråga. Borde egentligen inte Per Unckel för att få en rörlig arbetsmarknad i stället ha föreslagit att antalet män borde öka, framför allt i den offentliga sektorn, och att de tar med sig sina högre löner? Man borde också se till att fler kvinnor kommer in i näringslivet och finns på hela arbetsmarknaden. Är egentligen inte det ett av svaren? Vi har i dag en väldigt könsuppdelad arbetsmarknad och borde bredda den.

För att vi skall kunna hålla löftet till kvinnorna, Per Unckel, måste vi faktiskt satsa på den offentliga sektorn. Det är orealistiskt att tro att alla kan få plats i näringslivet, som inte anställer speciellt många, eller att tro att alla på kort sikt skall kunna starta nya företag. Varför vill inte Per Unckel tala om den offentliga sektorn?

Anf. 13 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Låt mig börja med Inger Segelström. Jag delar uppfattningen att det behövs fler kvinnliga företagare. Det är bara 25 % av företagarna i Sverige som är kvinnor. Därför har vi gjort särskilda insatser för det. Jag delar också Inger Segelströms oro för Per Unckels samhälle när det gäller kvinnornas arbetsmarknad. Det vore väldigt bra om Per Unckel kunde svara på det. Vad händer med alla de kvinnor som med ert recept – sänkta skatter, att ta bort bidrag till kommuner och landsting, osv. – blir arbetslösa? Vad skall de göra?

Vi värnar den offentliga sektorn. Det är också därför som vi har sagt att när vi nu kan se ett överskott 1998 är den offentliga sektorn och kärnverksamheterna, vården, omsorgen och utbildningen – de delar man inte kan reparera längre fram i livet – viktiga att satsa på. Där tror vi att det har gått litet för långt. Det har skurits litet för mycket. Men jag vet att Per Unckel inte delar den uppfattningen.

Sedan påstår Per Unckel att vårt recept är utdömt av facken och av företagen. Det var väl ändå att ta i. Att företagen dömer ut vårt recept vet vi ju; företagen och Moderata samlingspartiet går ju hand i hand när det gäller politiken i Sverige i dag, och har länge gjort så. Men nog är det väl litet ohemult att säga att facken dömer ut vår politik? Skulle facken då föredra Per Unckels politik? Skulle den vara mer fackföreningsvänlig? Skulle ett slopande av arbetsrätten enligt den modell som ni har presenterat i era motioner få facken att stå upp och hurra? Skulle vanliga löntagare tycka att skattesänkningar för de rika vore bra? Nej, Per Unckel! Ert recept är prövat under tre år, med förödande resultat. Det tror jag nog att de fackliga organisationerna i Sverige är mycket väl medvetna om.

Det skulle vara intressant att få höra av Per Unckel vad han anser att det egentligen är för fel i Sverige i dag. Om man jämför vår regeringstid med de tre år då ni satt i regeringen finner man att det finns fler företag nu än under den borgerliga tiden. Det görs fler nyetableringar nu än under den borgerliga tiden. Det är färre konkurser nu; antalet har faktiskt halverats. Industrins lönsamhet har stigit från 25 % 1992 till 40 % 1995. Räntabiliteten på eget kapital har tiodubblats, från 2,5 % till 21 %. De utländska direktinvesteringarna har ökat kraftigt. Vad är det för fel på detta, Per Unckel? Är inte det bra? Jag vill gärna ha ett svar på den frågan.

Per Unckel säger att vi måste reformera arbetsmarknadens funktions-sätt. Men på vilket sätt skall det ske? Enligt förslagen i era motioner och i debatter här vill ni att det skall ske på ett sätt som faktiskt inte är till gagn för de enskilda människorna i Sverige, nämligen på ett sätt som skapar otrygga människor. Rädda och otrygga människor sparar, bor kvar, håller fast vid sitt arbete och vågar inte pröva på något nytt. De stannar därmed i växt och utveckling.

Vårt recept är däremot stabila system på något så när rimlig nivå. Därmed skapar vi trygga medborgare som vågar konsumera, vågar investera, vågar flytta, vågar utbilda sig, vågar pröva på något nytt – människor som utvecklas helt enkelt. Vilken typ av människor är det Per Unckel och hans parti vill se i framtiden?

Anf. 14 PER UNCKEL (m):

Fru talman! Inger Segelström undrade vad jag tycker om den offentliga verksamheten. Jag tycker att vi skall ha en stark offentlig sektor på de områden där den offentliga sektorn har en unik uppgift att fylla och där uppgiften inte bättre kan fyllas av företag i konkurrens med varandra.

Jag tror att Inger Segelström gör ett mycket fundamentalt fel, som för övrigt också arbetsmarknadsministern gjorde sig skyldig till, när hon föreställer sig att trygga jobb för kvinnor är detsamma som jobb i den offentliga verksamheten. Det är där socialdemokraterna slår knut på de egna hjärnvindlingarna. Problemet i dag för kvinnorna är att arbetsmarknaden för kvinnor utanför den offentliga sektorn är så torftig, inte minst därför att tjänsteföretagen inte har fått en chans att växa på egna meriter. Allt detta kan arbetsmarknadsministern och skatteministern lätt göra någonting åt – om ni vill. Problemet är att ni inte gör det.

Margareta Winberg tycker inte riktigt om att bli påmind om att hennes egen sysselsättningspolitik är utdömd. Om jag inte minns alldeles fel meddelade Ylva Thörn, ordförande i Kommunal, häromdagen t.o.m. att den kärnkraftspolitik som regeringen för och som Lars Tobisson och

statsministern diskuterade för en stund sedan leder till att flera människor blir arbetslösa och att detta signalerar att regeringen inte tar arbetslöshetsfrågorna på allvar. Härmdagen meddelade Metalls ordförande Göran Jonsson att han tyckte att regeringen hellre än att gå armkrok med Centerpartiet då och då borde lyssna till några av de förslag som Moderata samlingspartiet lägger fram. Detta kanske är ett råd som Margareta Winberg borde reflektera över ett ögonblick.

Den andra sidan som har dömt ut politiken är företagen. Oavsett vad man tycker om företagare, Margareta Winberg, är det ett ofrånkomligt faktum att det är dessa som skall anställa de människor som i dag är arbetslösa. Margareta Winbergs uppräknings som gällde det svenska företagsklimatet i all ära, men är det så att företagen likväl säger att det inte går att framgångsrikt utveckla företagsamhet i Sverige på det sätt som Margareta Winberg och jag skulle önska så är detta ett politiskt, ekonomiskt och sakligt problem.

Bekymret är nämligen att i en internationell värld så har nästan alla företag – stora som små – en alternativ marknad att investera i. När Ericsson meddelar att man för att se om sitt företags framtid tvingas att lägga investeringarna, och därmed de nya arbetena, utomlands borde det vara en signal till en hel regering att säga: Det är något fel när Ericsson, med den kanske mest blågule verkställande direktör som något stort börsföretag har, inte väljer att i stället satsa i Sverige.

Vi i Moderata samlingspartiet kräver för vår del att skatterna sänks för arbete. Skatten skall sänkas först och främst så att skapandet, det nya, stimuleras, och, Margareta Winberg, så att människor med låga inkomster får en chans att vara kvar på arbetsmarknaden. Strax innan människor blir bortrationaliserade därför att de inte klarar av att arbeta så som företagen kräver av dem betalar de 70 % av sin inkomst i skatt. Moderaterna anser att det inte är rimligt att människor med så låga inkomster skall betala så höga skatter att de inte har en chans att göra sig gällande på arbetsmarknaden. Problemet är i dag att skatterna slår ut människor från arbetsmarknaden i en takt som är förfärande och som Margareta Winberg borde vara mer bekymrad över än hon uppenbarligen är.

Till sist, fru talman: Arbetsmarknaden skall utvecklas så att den stämmer med en ny tids krav, med alla de flexibla variationer som den nya tiden kommer att kräva. Ett råd till Margareta Winberg är: Gå ut och lyssna på hur ungdomar i dag ser på arbetsmarknaden. Fråga dem hur de bedömer att deras varierade arbetstider och arbetsförhållanden kommer att se ut framöver och gör en arbetsrätt som är anpassad efter detta. Då kommer Margareta Winberg både att främja rörlighet på arbetsmarknaden och – viktigast av allt – nya riktiga jobb.

Anf. 15 INGER SEGELSTRÖM (s):

Fru talman! Det är ju bra att Per Unckel säger att han värnar om den offentliga sektorn. Däremot tycker jag att Per Unckel sticker huvudet i busken när han låtsas som om det inte är så att en majoritet, över 60 %, av de svenska kvinnorna arbetar i den offentliga sektorn. Det är den verklighet vi lever i, Per Unckel. Vi är inte bara intresserade av tjänstesektorn och de här lågavlönade jobben. Kvinnorna vill finnas på hela arbetsmarknaden, och det är det vi måste prata om. Det finns ett långsiktigt och ett kortsiktigt intresse. När det gäller att halvera arbetslösheten för kvinnorna

på kort sikt är det den offentliga sektorn det handlar om. Kvinnorna kan gå tillbaka i morgon dag. På lång sikt skall kvinnorna finnas på hela arbetsmarknaden, och då menar jag också på de kvalificerade och välavlönade jobben. Då handlar det inte bara om det som är arbete i hemmet och liknande. Målet för kvinnorna är ju inte bara rörlighet, utan målet är ju att få ett jobb på lång sikt. Vi vill också ha en rimlig lön. Det ryms alltså många fler frågor i det här med kvinnors arbete.

Prot. 1996/97:71

28 februari

*svar på
interpellationer*

Anf. 16 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Jag konstaterar att Per Unckel inte har något svar på vad kvinnorna skall arbeta med. Det är väl ändå så att med er politik, med en kraftig skattesänkning, kommer många kvinnor att slås ut från den offentliga sektorn. Företagande och startande av egna företag i all ära, men inte kan väl alla dessa kvinnor starta egna företag? Jag tror inte heller att de vill det – det kanske är viktigt i sammanhanget.

Jag fick inte något svar på frågan om vad det är för fel på vår politik. Vi kan vara överens om att arbetslösheten är för hög. Det är självklart så. Men vad är det för fel med en politik som nu har givit oss fler företag än under er tid – är det bra eller dåligt, Per Unckel? Är det bra att fler företag startar nu än under er tid? Är det bra att det är färre konkurser nu än under er tid? Ta bara de tre frågorna och svara på dem! Själv tycker jag att detta är bra.

Per Unckel säger nu att företagen menar att läget är dåligt, och att det är politiskt, ekonomiskt och sakligt underbyggt. Nej, det är det inte. Det är politiskt underbyggt. Det är varken ekonomiskt eller sakligt underbyggt, men det är politiskt underbyggt. Man ser nu en chans att få ännu bättre villkor för sina företag, trots att företagsvinsterna är så höga som de är, trots att direktörerna har så höga löner som de har, trots att räntabiliteten har stigit så mycket som den har gjort osv. Ekonomiskt och sakligt finns det ingen grund för den kritik som man nu går ut med. Kritiken är i grunden politisk. Det tycker jag är viktigt att framhålla.

Per Unckel frågar om jag inte är bekymrad över att Ericsson skall flytta ut. Självfallet är jag det. Det är ett stort bekymmer när företagsledningarna funderar på att flytta ut till låglöneländer därför att man får ännu högre vinst där. Då har man den strategin att man skall flytta till länder där timkostnaden är en dollar. Det klarar vi inte att konkurrera med. Det måste vi nog inse. Men det finns heller ingen – inte ens Per Unckel och det moderata partiet – som vill sänka arbetskraftskostnaden till den nivån. Vi får nog leva med att det i internationaliseringens värld kommer att finnas en viss rörlighet.

Men då får vi också värdera andra saker som kanske inte direkt har med lönekostnaden att göra, men som direktörer tidigare – inte just nu – har värderat högt, nämligen en välutbildad arbetskraft, starka fackföreningar så att man vet vilka spelregler som gäller på arbetsmarknaden och en offentlig sektor. Det hör jag fler och fler direktörer tala väl om. Man har daghem till sina anställdas barn och man har bra skolor. Om vi vågar lyfta fram de delarna och har ett löneläge som är konkurrenskraftigt jämfört med övriga EU-länder – dock inte med Asien och Kina – tror jag att vi ändå får fram en bild av företagandets Sverige som inte är så nattsvart som den som Per Unckel, Moderata samlingspartiet och 101 företagsle-

dare nu försöker framställa. Den är i grunden politiskt och inte sakligt eller ekonomiskt motiverad.

Anf. 17 PER UNCKEL (m):

Fru talman! Låt mig säga några ord om kvinnors arbetsmarknad. Jag ser, Inger Segelström, ingen motsättning i att på en gång säga att vi skall göra någonting åt kvinnornas arbetsmarknad och att arbetsmarknaden skall öppnas först och främst i de privata företagen. Varför skulle det bara vara okvalificerade arbetsuppgifter? Det kan vara allt mellan himmel och jord. För mig är det ett problem att kvinnor så till den milda grad är beroende av i praktiken en enda arbetsgivare, nämligen stat, landsting och kommuner. De borde få chansen att göra sig gällande på en bredare arbetsmarknad.

Margareta Winberg frågar om det inte är bra att konkurserna är färre nu än tidigare. Naturligtvis är detta utmärkt. Sjutton vore det väl annars under brinnande högkonjunktur. Att antalet konkurser inte är ännu mindre borde bekymra Margareta Winberg desto mera. Problemet är likväl att vi i dag har en lägre sysselsättning och fler arbetslösa än vad vi hade tidigare.

Margareta Winberg säger sig vara bekymrad över att Ericsson inte finner det möjligt att investera så mycket som vi skulle vilja i Sverige. Men gör då någonting åt detta! Det får vi leva med, säger Margareta Winberg. Nej, det skall vi inte alls leva med. Sverige skall vara ett land där företag tycker att det är meningsfullt och stimulerande att arbeta och investera. Bara på det sättet kan arbetslösheten pressas tillbaka.

Det finns massor av saker som en regering som vill göra någonting åt jobben kan göra. Man kan strunta i att stänga av strömmen. Det är en första bra åtgärd. Man kan säga att Sverige skall vara med i EMU fullt ut från början. Det skulle ge företagen trygghet. Man kan sänka skatterna. Man kan reformera arbetsmarknaden. Detta är någonting som Margareta Winberg kan göra i dag, och det skulle ge effekter för sysselsättningen omedelbart.

Fru talman! Vad Margareta Winberg har sagt var, som jag tidigare sade, känt. Det är tomt. Det är utdömt. Jag tvingas nog konstatera att det sätt som opinionen i dag bemöter regeringen på är mer än välförtjänt.

Anf. 18 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Om Per Unckel hade lyssnat på vad jag sade när det gäller Ericsson, hade han hört att jag hoppas att varken Moderata samlingspartiet eller regeringspartiet är intresserat av att vi skall konkurrera med löner på en dollar i timmen. Jag sade att vi får leva med det när vi har fri rörlighet i världen. Vi får leva med att företagen ibland flyttar ut på grund av att de därmed kan tjäna ännu mer pengar.

Då gäller det för oss att konkurrera inte med låga löner och lågutbildad personal utan på annat sätt. Vi skall konkurrera med kompetens och med att de som väljer att etablera sig och anställa här har ett bra land att leva i, och att vi kan ordna det på ett bra sätt för barnen och för de gamla. Jag tror, Per Unckel, att det ibland är väl så viktigt för företagsledare som de väldigt låga lönerna.

De problemen får vi lösa i det internationella samarbetet. Det räcker inte med EU eller EMU, därför att det finns en värld utanför. Det är till de länderna som t.ex. Ericsson nu flyttar. Det hjälper inte att vi är medlemmar i EU eller går med i EMU, därför att det är Baltikum eller framför allt Asien som tar dessa jobb.

Per Unckel upprepar återigen att vi skall sänka skatter och reformera arbetsmarknaden. Det finns länder som har gjort det. Jag vet att Per Unckel är en stor beundrare av de länderna. De finns i vår närhet, och de finns litet längre bort. Jag tänker på Storbritannien, och jag tänker på USA. Visst har det i ett land som USA skapats väldigt många nya jobb. Det är rätt. Inte mindre än 68 miljoner har skapats under perioden 1979–1994. I Europa som helhet har det bara skapats 11 miljoner. Men USA har alltså skapat, eller räddat, jobb till priset av stigande orättvisor och till priset av en tudelad arbetsmarknad och ökade klyftor. Det samhället vill vi socialdemokrater inte ha.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1996/97:71
28 februari

*Svar på
interpellationer*

3 § Svar på interpellation 1996/97:181 om Ljungbyhed

Anf. 19 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Ingvar Eriksson har frågat mig om vad regeringen avser att göra för att ta till vara Ljungbyheds framtida möjligheter till nya arbeten för alla som nu successivt förlorar sina arbeten på F 5.

Det kan inte undvikas att de anställda på flygflottiljen i Ljungbyhed och alla som är beroende av dem känner sig drabbade av de nedskärningar som kom genom försvarsbeslutet. Det är inte helt avgjort vad som kommer att hända med de nuvarande statliga institutionerna i Ljungbyhed. Den s.k. skolutredningen (dir. 1996:101) ser över det militära försvarets skolverksamhet. I Ljungbyhed finns en väderskola och en flygledarskola som ingår i denna översyn. Utredaren skall lämna sina förslag senast den 2 januari 1998. De förslag som kräver riksdagens ställningstagande skall dock lämnas senast den 1 augusti 1997. Vidare har regeringen gett Försvarsmakten i uppdrag att senast den 1 april 1997 lämna förslag på en annan huvudman för den trafikflygarutbildning som finns i Ljungbyhed, eftersom regeringen inte anser att det är Försvarsmakten som skall utbilda civila trafikflygare.

Arbetslösheten ligger för närvarande på en hög nivå i Klippans kommun, 7,9 %. Trots detta tror jag att Ljungbyhedborna har goda förutsättningar att klara den omställning som försvarsbeslutet medför. Det finns en stor potential i de kreativa och framsynta aktiviteter som pågår i Klippans kommun. Lägg därtill att den svenska arbetsmarknadspolitiken är så utformad att det finns många olika instrument att ta till för att överbrygga följderna av omstruktureringen på arbetsmarknaden. Den kunskap och kompetens som finns hos de anställda kommer naturligtvis att vara en grund både i sökandet efter nya arbetstillfällen och för kompetensutbildning till andra slags arbetsuppgifter.

Länsarbetsnämnden har placerat två arbetsförmedlare i Ljungbyhed, och de arbetar tillsammans med Trygghetsstiftelsen för att hjälpa personalen till nya arbeten. Länsarbetsnämnden har också bidragit till att en person placeras i Klippans kommun för att utveckla det lokala näringslivet. Även om avståndet mellan Ljungbyhed och Malmö innebär ett avsevärt pendlingsavstånd, ligger Ljungbyhed ändå nära den förväntade stora tillväxtregionen i och med att Öresundsbron byggs. Ljungbyhed ingår också i Öresundsregionen, som omfattar Själland och hela Skåne län, och som Sveriges regering just har föreslagit som en av EU:s sysselsättningspakter där näringsliv, stat och kommun skall samverka för att få fram de nya jobben.

Det ligger inte inom mitt ansvarsområde att uttala mig om hur de befintliga byggnaderna skall kunna utnyttjas och bevaras. Jag vet att det pågår överläggningar om detta. Företrädare för Klippans kommun har också uttalat sitt förtroende för det engagemang som länsarbetsnämnden och länsstyrelsen har för Ljungbyhed och man har stora förväntningar på dessa insatser. Naturligtvis kommer jag själv och regeringen i övrigt att uppmärksammat följa utvecklingen på de orter där arbetsmarknaden påverkas av försvarsbeslutet.

Anf. 20 INGVAR ERIKSSON (m):

Fru talman! Jag vill tacka för svaret på min interpellation. Jag uppfattar dock svaret som att man skall vänta och se. Svaret andas mycket av fromma förhoppningar och litet av konkreta besked.

Försvarsbeslutet i höstas innebär en kraftig minskning av antalet anställda inom försvaret. Många förband läggs ned, och successivt ställs många utan arbete. I några fall planerar staten kompensations-sysselsättning i form av annan offentlig verksamhet. På vissa andra håll görs inte mycket från regeringens sida som syftar till att minska problemen.

Krigsflygskolan i Ljungbyhed kommer genom beslutet att läggas ned efter det att verksamheten har förflyttats. Stora värden i form av mark och byggnader kommer att finnas kvar. Frågan är nu hur dessa värden skall kunna tas till vara. Man kan säga att de är ganska unika jämfört med andra försvarsanläggningar.

Jag föreställer mig att en speciell verksamhet med anknytning till flyg och transporter skulle vara möjlig även framöver. Men ännu har inte klarhet uppnåtts vad gäller den civila trafikflygarutbildningens fortsättning. Statsrådet säger nu att man senast den 1 april skall komma med förslag till ny huvudman för trafikflygarutbildningen. Kan jag, Margareta Winberg, ta detta besked som att det nu är klart att denna verksamhet kommer att fortleva? Det gör den i så fall lämpligen i Ljungbyhed.

Vi har helt nyligen fått ta del av en oroande verklighet vad gäller aviserad flykt av piloter från flygvapnet till trafikflyget. Därför står det fullständigt klart för mig att motivet för en fortsatt trafikflygarutbildning i den form den har pågått vid TFHS i Ljungbyhed är mycket starkt.

Rent ekonomiskt är det också ett statligt intresse, då den militära pilotutbildningen är alltför dyrbar för de piloter som skall engageras inom trafikflyget.

Statsrådet sade att det i Ljungbyhed finns en väderskola och en flygledarskola som också ingår i en översyn. Är statsrådet inte medveten om att utredningen gäller vart skolorna skall flytta och inte huruvida de skall

vara kvar eller inte? Är möjligen en omsvängning på gång vad gäller väderskolans och flygledarskolans placering? Det skulle vara positivt för sysselsättningen.

Jag är rädd för att statsrådet överdriver betydelsen av Malmöregionens expansion och dess effekter för dem som nu drabbas i Ljungbyhed. Kommunikationerna är t.ex. inte de bästa.

Statsrådet har besökt många drabbade orter i Sverige under det senaste året, när det gäller arbetsmarknaden. När kommer arbetsmarknadsministern till Ljungbyhed och Klippans kommun?

Anf. 21 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Jag har faktiskt som arbetsmarknadsminister varit i närheten av Ljungbyhed. Men jag var inte där av det här skälet. Jag ser det som angeläget att också besöka Ljungbyhed. Jag lovar att göra det, men jag kan inte säga när.

Som regeringsledamot och arbetsmarknadsminister är det viktigt att vara närvarande på de orter där man har det svårt. Men det betyder inte att man har någonting med sig i bagaget varje gång. Man skall vara där för att lyssna och ta till sig det som finns där. Den nya regionalpolitiken bygger inte längre på att staten kommer med en fabrik eller någonting annat. Den bygger på människors engagemang på plats och på människors mobilisering. Sedan kan staten stötta på olika sätt, t.ex. ekonomiskt. Vi vet att det just är detta som sker nu i Ljungbyhed. Jag vet också att den nye landshövdingen, Bengt Holgersson, arbetar hårt för att det skånska näringslivet skall etablera sig i Ljungbyhed. Han vill också ha tillgång till byggnaderna, men som jag sade i mitt inledningsanförande ligger det inte inom mitt område att bestämma över det. Därför låter jag den processen ha sin gång.

Jag vet också att man vill behålla den civila trafikflygarutbildningen. Man har också planer på att göra ett skånskt transportcentrum i Ljungbyhed. Om det blir så får väl utvecklingen visa, men jag tycker att man nu skall få chansen att arbeta med detta.

Ingvar Eriksson frågade om utredningarna. Jag kan återigen säga att det finns en väderskola och en flygledarskola som ingår i den översyn som skall göras. Den skall vara klar den 2 januari 1998, men om det kräver riksdagens ställningstagande skall det dock lämnas besked senast den 1 augusti 1997. Vi har också gett Försvarsmakten i uppdrag att se över och lämna förslag till annan huvudman för trafikflygarutbildningen, som finns i Ljungbyhed.

Jag vet också att det på ort och ställe – jag har ju talat med representanter där nere – finns åsikter om hur man skulle kunna hitta en ny huvudman för det här.

Anf. 22 INGVAR ERIKSSON (m):

Fru talman! Det är bra att statsrådet är beredd att komma till Ljungbyhed. Jag tror att det är angeläget att det sker ganska snart, eftersom många människor känner stor oro för sin framtid.

Det är intressant att höra statsrådet tala om att det finns planer på ett transportcentrum. Det har jag inte hört förr från statsrådets eller regeringens sida. Detta har jag också funderat på. Det är något som kanske skulle

kunna lösa en del problem. Men det finns andra verksamheter som är nämnda här, t.ex. Trafikflygarhögskolan. Den flykt av piloter som nu aviseras från försvaret framstår för mig som ett starkt argument för att utbildningen skall vara kvar. Jag uppfattar det som att statsrådet håller med mig i den frågan. Då är det intressant att få veta om den får vara kvar i Ljungbyhed. Jag tror knappast att man kan hitta något bättre område just för detta än Ljungbyhed. Där är man ju inkörd på detta sedan minst tio år tillbaka.

Ljungbyhed är ett relativt litet samhälle, en del av Klippans kommun, som är enormt beroende av just verksamheten på den gamla krigsflygskolan. Även servicenäringen har en stor betydelse. Den är mycket beroende av den här verksamheten. Det är många inom den näringen som ställer sig frågan: Varför händer ingenting? Varför skall vi vänta på besked? Jag vet visserligen att Klippans kommun nu är engagerad. Efter en del om och men har man kommit i gång med den del. En näringslivsman skall visst etableras. Det är bestämt, men detta har ännu inte startats. Men det är bra om det kommer att ske.

Jag undrar om statsrådet har någon kommentar vad gäller den serviceverksamhet som finns i bygden. I och med att många nu flyttar från Ljungbyhed på grund av den aviserade nedläggningen är det stor risk att arbetslösheten kommer att öka relativt snabbt den närmaste tiden. Det skulle vara intressant om statsrådet har någon synpunkt att komma med när det gäller denna allvarliga del. Hon har kanske något besked som kan lugna människor som är känner osäkerhet över om de har något jobb eller ej inom några månader eller ett halvår.

Anf. 23 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Jag har all förståelse för att människor är oroliga. Däremot har jag den bestämda uppfattningen att de som nu hanterar detta – i Ljungbyhed, i Klippans kommun och i Skånelänet – gör det i mycket stort samförstånd och i förtroendefullt samarbete med företrädare för t.ex. Näringsdepartementet. Så jag känner inte att man från den lokala nivån riktar kritik för att det görs för litet. Vi har dessa utredningar på gång. Bengt Holgersson håller i det på det sätt som jag har beskrivit. Då tror jag att vi skall avvakta litet grand och se vad som blir resultatet.

I överläggningar har man också sagt att det finns en helt annan alternativ arbetsmarknad, till skillnad från hur det är på vissa andra orter som har drabbats av försvarsbeslutet – jag tänker t.ex. på Söderhamn. Det finns en helt annan alternativ arbetsmarknad i närheten av Ljungbyhed. Det finns också mycket positivt att utgå från i Klippan, t.ex. en väldigt kreativ entreprenörsskola som utbildar ungdomar från hela landet. Det finns ledarskapsutbildning, man sysslar med miljövänlig reningsteknik osv. Återigen är det så man måste se på morgondagens arbetsmarknad: att det skapas väldigt mycket utifrån de resurser som finns lokalt.

Jag är inte så bekymrad i det här fallet. Men självklart skall vi följa det hela, och självklart skall vi den dagen man har kommit fram till att man vill ha det på ett visst sätt väldigt seriöst pröva förslagen och se om vi kan stötta upp det hela på något sätt.

När det gäller mitt eget speciella verksamhetsområde vill jag återigen säga att vi genast placerade två arbetsförmedlare i Ljungbyhed. De arbe-

tar tillsammans med Trygghetsstiftelsen för att hjälpa personer, dvs. de enskilda individerna, till nya arbeten.

Man får i den här diskussionen skilja på två saker. Det jag egentligen har ansvar för är individstödet och individens utveckling till någonting annat. Det andra, som egentligen är näringsministerns bord, är utvecklingen av regionen och möjligheten för nya företag och ny sysselsättning att etablera sig på orten.

Anf. 24 INGVAR ERIKSSON (m):

Fru talman! Statsrådet säger att vi nog skall avvakta vad som blir resultatet. Jag är betydligt oroligare än statsrådet när det gäller resultatet. Dagssituationen är ju, som statsrådet själv sade, att det finns en hög arbetslöshet i området – omkring 8 %.

Sedan menar Margareta Winberg att den expansion som sker i Malmö- och Öresundsområdet skulle få direkta effekter för Ljungbyhed. Jag är litet orolig över att man från statens och regeringens sida så entydigt har en övertro på att den här expansionen skall leda till att man klarar de problem Skåne har i dag. Skåne är också väldigt beroende av annan näringsverksamhet som har vissa problem. Det är då väldigt många som kan drabbas av problem med sysselsättningen framöver. Därför är alla sådana här situationer angelägna att fördjupa sig i.

Jag hoppas verkligen att statsrådet lever upp till ambitionen att följa utvecklingen och också att i närtid göra ett besök i Ljungbyhed. Det skulle vara intressant med ett sådant besked. Jag tror att många skulle vara tacksamma om statsrådet kunde ge detta i dag.

Det är ju så, vilket jag nämnde i min interpellation, att det här finns mycket stora värden. Jag har en alldeles bestämd känsla av att regeringen inte riktigt har insett hur stora värden som finns i detta område och som kan utnyttjas på ett speciellt sätt. Jag tror att staten här måste ta sitt ansvar. Man har medverkat till att dra ned försvaret genom att även här avveckla en verksamhet som är ganska bred. Jag tror att det i anslutning till denna verksamhet finns möjligheter att i framtiden göra mer. Jag hoppas verkligen att statsrådet lever upp till de löften och de förhoppningar hon här har lagt fram.

Anf. 25 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Låt mig först kommentera det här med Malmö- och Öresundsregionen. Jag var inte så kategorisk. Jag har själv åkt med bil mellan Ljungbyhed och Malmö så jag vet precis vad det är för avstånd, och jag vet också att kommunikationerna i övrigt kanske inte är så lysande. Men jämfört med vissa andra delar av landet får man väl trots allt hävda att Öresundsregionen är ett tillväxtområde. Jag menar inte att man kanske måste pendla, men ett tillväxtområde i Öresundsregionen kan ju också få – brukar få – effekter på närområdet genom underleverantörer och annat. Om man nu lyckas etablera ett näringsliv i Ljungbyhed kan Öresundsregionen, sett ur det perspektivet, få en positiv inverkan på detta.

Jag vill också återigen påminna om att vi har gått till EU och begärt att Malmö- och Öresundsregionen tillsammans med Köpenhamn skall bli vad som kallas en territoriell sysselsättningspakt. Det är därför litet spän-

nande att se vad det kan innebära för framtiden. Kan det betyda någonting mer än de traditionella arbetsmarknadspolitiska instrumenten? Jag tror det, och det skall bli väldigt intressant att se om vi får rätt.

Till slut återigen: Ja, jag skall åka till Ljungbyhed.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
1996/97:A25–A29 till arbetsmarknadsutskottet

5 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Propositioner
1996/97:92 Enskilda vägar
1996/97:127 Konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende

Skrivelse
1996/97:103 Kommittéberättelse 1997

Redogörelse
1996/97:RB3 Sveriges deltagande i Internationella valutafondens nya
lånearrangemang (New Arrangements to Borrow, NAB)

Skatteutskottets betänkanden
1996/97:SkU15 Inkomstskatter m.m.
1996/97:SkU16 Energiskatter m.m.
1996/97:SkU17 Vissa punktskattefrågor

Jordbruksutskottets betänkanden
1996/97:JoU7 Kartavgift i ärenden om EU-finansierat stöd inom jord-
brukssektorn
1996/97:JoU13 Trädgårdsnäringens konkurrenssituation

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden
1996/97:AU8 Jämställdhetspolitiken
1996/97:AU11 Statlig personalpolitik

Bostadsutskottets betänkande
1996/97:BoU8 Hyresrätt m.m.

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 28 februari

1996/97:211 av *Ragnhild Pohanka* (mp) till statsrådet Pierre Schori
Asylsökande bosnienkroater

1996/97:212 av *Marianne Carlström* (s) till statsrådet Ylva Johansson
Hemkunskap

1996/97:213 av *Gun Hellsvik* (m) till justitieministern
Syntetiska droger

1996/97:214 av *Sten Tolgfors* (m) till statsministern
Näringslivets förtroende för regeringen

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 4 mars.

7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 28 februari

1996/97:326 av *Helena Nilsson* (c) till utrikesministern
Genetiskt selektiva vapen

1996/97:327 av *Annika Nordgren* (mp) till utrikesministern
Genetisk kunskap i militär aktivitet

1996/97:328 av *Ragnhild Pohanka* (mp) till arbetsmarknadsministern
Övertidsuttag

1996/97:329 av *Kent Olsson* (m) till kommunikationsministern
Sjöbefälsutbildning

1996/97:330 av *Ulf Björklund* (kd) till inrikesministern
Småhusskadenämnden

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 4 mars.

8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att följande skriftliga svar på frågor inkommit

den 27 februari

1996/97:306 av *Maggi Mikaelsson* (v) till utrikesministern
Situationen i Iran

1996/97:311 av *Annika Nordgren* (mp) till utrikesministern
Chiapas

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 4 mars.

9 § Kammaren åtskildes kl. 10.28.

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

1 § Svar på interpellation 1996/97:125 om politikens mål och medel	1
Anf. 1 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	1
Anf. 2 LARS TOBISSON (m).....	3
Anf. 3 ISA HALVARSSON (fp)	5
Anf. 4 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	6
Anf. 5 LARS TOBISSON (m).....	7
Anf. 6 ISA HALVARSSON (fp)	8
Anf. 7 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	9
Anf. 8 LARS TOBISSON (m).....	10
Anf. 9 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	10
2 § Svar på interpellation 1996/97:128 om en rörlig arbetsmarknad.....	11
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)	11
Anf. 11 PER UNCKEL (m).....	12
Anf. 12 INGER SEGELSTRÖM (s)	14
Anf. 13 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)	14
Anf. 14 PER UNCKEL (m).....	15
Anf. 15 INGER SEGELSTRÖM (s)	16
Anf. 16 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)	17
Anf. 17 PER UNCKEL (m).....	18
Anf. 18 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)	18
3 § Svar på interpellation 1996/97:181 om Ljungbyhed.....	19
Anf. 19 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)	19
Anf. 20 INGVAR ERIKSSON (m)	20
Anf. 21 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)	21
Anf. 22 INGVAR ERIKSSON (m)	21
Anf. 23 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)	22
Anf. 24 INGVAR ERIKSSON (m)	23
Anf. 25 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)	23
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	24
5 § Bordläggning.....	24
6 § Anmälan om interpellationer	25
7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	25
8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	25
9 § Kammarén åtskildes kl. 10.28.....	26

